«شرق» در گفت‌وگو با رئیس کارگروه اجتماعات، تقابل دولت و مجلس درباره حق برگزاری تجمعات را بررسی کرد

اصل ۲۷ معطل اجماع بر سر مجوز

معصومه معظمی: به موجب اصل ۲۷ قانون اساسی، برگزاری تجمعات به شرط مسلحانه‌نبودن و عدم مغایرت با اسلام، آزاد است. البته بارها به مناسبت‌های مختلف زمینه پرداختن به این اصل قانونی فراهم شده، اما هنوز محقق نشده است. به عنوان مثال مجلس‌دهمی‌ها پس از اعتراضات دی ۹۶ و آبان ۹۸ کوشیدند این اصل قانونی را احیا کرده و مکان‌هایی را برای تجمعات معترضان تعیین کنند. از طرفی دولت روحانی هم طی آیین‌نامه‌ای مکان‌هایی را برای این مهم در نظر گرفت که تجمع‌کنندگان با اخذ مجوز امکان تجمع داشته باشند، اما دیوان عدالت اداری آیین‌نامه دولت را لغو کرد؛ چراکه آن را مغایر اصل ۲۷ قانون اساسی دانست. اتفاقات پاییز ۱۴۰۱ نیز بار دیگر نشان داد که بازگشت به این اصل مترقی قانون اساسی تا چه حد لازم و ضروری است. مسئله‌ای که احمد علیرضابیگی، عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای مجلس، نسبت به این خلأ انتقاد کرد و گفت از آنجایی که در اتفاقات پاییز سال گذشته امکان تجمعات آزاد به معترضان داده نشد، معترضان مقوله حجاب را به عنوان یک کنش اعتراضی در نظر گرفتند و این نادیده‌گرفتن اصل قانونی بیش از منفعت، برای نظام هزینه‌بر شده است.

بعد از فروکش‌کردن اعتراضات سال ۱۴۰۱ و جمع‌بندی‌های سیاسی - امنیتی، دولت اعلام کرد که لایحه تجمعات قانونی را به مجلس ارائه می‌دهد. از این‌رو قرار شد با تصویب مجلس، استانداران به تناسب هر شهر، محل‌هایی را برای اعتراضات تعیین کنند؛ درست همان آیین‌نامه دولت روحانی که دیوان عدالت آن را به دلیل مجوزمحور بودن، مغایر قانون اساسی تشخیص داده بود. حالا دولت رئیسی سعی در تکرار آن دارد و البته بر اجرای آن اصرار می‌ورزد. نکته‌ای که محمدصالح جوکار، رئیس کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها، آن را نقطه اختلاف‌نظر مجلس و دولت می‌داند، اصرار دولت بر مجوزمحور بودن تجمعات است؛ درحالی‌که تأکید مجلس طبق اصل ۲۷ قانون اساسی، اطلاع‌محور بودن است.

ناگفته نماند که طرح مجلس به قبل از اعتراضات برمی‌گردد و اهالی مجلس پیش‌ترها به دنبال تصویب و ابلاغ این طرح بودند. محمدحسن آصفری، نایب‌رئیس کمیسیون شوراها هم دراین‌باره می‌گوید: «قبل از تجمعات این طرح در کمیسیون مجلس در حال بررسی بود و روی این طرح یک کار کارشناسی چندین‌ماهه را با حضور نماینده دولت انجام داده بودیم و در آخر کار که طرح مجلس نهایی شده بود و دولت دید زورش نمی‌رسد تا طرح را به مجوزمحور تبدیل کند، یک لایحه آورد». محمدصالح جوکار، رئیس کمیسیون شوراهای مجلس، در گفت‌وگویی توضیح داد: «در طرح مجلس تجمعات صنفی و سیاسی را تفکیک نکردیم و گفتیم احتیاج به مجوز ندارد، اما دولت می‌گوید تجمعات سیاسی نیاز به مجوز دارد و تجمعات صنفی احتیاجی ندارد». بااین‌حال، آصفری با استناد به اصل ۲۶ قانون اساسی این اصرار دولت را غیرقانونی می‌داند و معتقد است: «طبق اصل ۲۶ قانون اساسی دولت نمی‌تواند بگوید برای تجمعات باید مجوز بگیرید».

اگرچه اصل ۲۷ قانون اساسی برای نحوه برگزاری تجمعات با ذکر دو قید، صراحت دارد و نیاز به توضیح و تفسیر نیست، اما دولت همچنان به اخذ مجوز برای برگزاری تجمعات اصرار دارد. اقدامی که باعث شده طی سال‌ها، هیچ تجمع اعتراضی مجوزداری برگزار نشود؛ چراکه وزارت کشور در دولت‌های مختلف برای هیچ درخواست تجمعی مجوز صادر نکرده است. بنابراین اگر قرار باشد مجلس همان لایحه دولت را تصویب کند، در بر همان پاشنه قبل می‌چرخد و هیچ تجمعی موفق به اخذ مجوز نخواهد شد. البته به گفته بیگی لایحه دولت هنوز به مجلس نیامده و فعلا در حد حرف است. درحالی‌که طرح مجلس در کمیسیون شوراها بیش از نیمی از راه را رفته و اقدامات کارشناسی روی آن انجام شده و تنها چند ماده پایانی آن باقی مانده است، به دلیل اولویت بررسی موادی از اصلاح قانون انتخابات در کمیسیون شوراها فعلا کنار گذاشته شده است. از طرفی رئیس کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای مجلس می‌گوید که لایحه به مجلس آمده اما هنوز به کمیسیون ارجاع نشده است. جوکار همچنین تأکید دارد که طرح فوق را در کمیسیون نگه داشته‌اند تا لایحه دولت برسد. او در ادامه اظهاراتش بیان کرد: «تقریبا ما در طرح اختلافی با لایحه دولت نداریم، اما دولتی‌ها می‌گویند هرچند تجمع صنفی نیاز به مجوز ندارد ولی تجمعات سیاسی نیازمند مجوز هستند». این در حالی است که در اغلب کشورهای توسعه‌یافته دنیا، معترضان سیاسی برای تجمعات نیاز به چنین مجوزی ندارند.

کاری نکنیم مردم طرح تجمعات را ادامه طرح صیانت بدانند

برای شفاف‌ترکردن طرح فوق با احمد علیرضابیگی به عنوان رئیس کارگروه اجتماعات گفت‌وگو کردیم. این عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور در توضیح اصل ۲۷ قانون اساسی و حق آزادی تجمعات به «شرق» گفت: «قانون اساسی دو قید برای تجمعات اعتراضی تعیین کرده است؛ اول اینکه مسلحانه نباشد و دوم اینکه مخل اسلام نباشد. یعنی اگر هر تجمعی بخواهد شکل بگیرد و این دو قید در آن نباشد، برگزاری آن آزاد است. اما دولت‌ها در روند تاریخی تصور کرده‌اند این تجمعات منجر به تضعیف آنها می‌شود، لذا برخوردی که تاکنون با آن اصل قانونی شده، برخورد مجوزمحور بوده است و در طول چند دهه گذشته هیچ تجمع اعتراضی نتوانسته برای برگزاری از وزارت کشور مجوز بگیرد».

بیگی با اشاره به اختلاف‌نظر کمیسیون و دولت اظهار کرد: «اختلافی که بین ما در کمیسیون امور داخلی با دولت وجود دارد این است که دولت معتقد است تجمعات صنفی نیاز به مجوز ندارد، اما تجمعات سیاسی باید حتما با اخذ مجوز از وزارت کشور باشد؛ درحالی‌که عملا هرگز این مجوز صادر نشده است».

نماینده مردم تبریز در مجلس در ادامه به حوادث پاییز سال گذشته اشاره کرد و گفت: «موضوعی که در جریان حوادث پاییز سال گذشته خلأ آن به طور جدی احساس شد، فقدان هرگونه بستر برای اعلام اعتراض و انتقاد از طریق شکل‌گیری تجمعات بود که باعث شد موضوع حجاب به وسیله‌ای برای بیان اعتراض در جامعه بدل شود؛ چراکه راه دیگری برای بیان اعتراض وجود ندارد و موضوعات به‌سرعت امنیتی می‌شوند».

او همچنین اضافه کرد: «وقتی زمینه ابراز اعتراض وجود ندارد، شاهد تغییر وضعیت از شرایط اجتماعی و سیاسی به امنیتی هستیم. البته هیچ حکمرانی این شرایط را نمی‌پذیرد و مدیریت خوب و عاقل همه تلاشش را به کار می‌گیرد که موضوعات را تقلیل دهد و تا حدامکان اجازه ندهد موضوعات وارد فاز امنیتی شوند. اما به دلیل نبود این بسترها، اجتماعات ما به‌سرعت به اجتماعات مخل امنیت تبدیل می‌شوند و محاکم به واسطه اینکه قانونی دراین‌باره ندارند، به عناوین مجرمانه‌ای که در ارتباط با امنیت ملی است، متوسل می‌شوند. بنابراین نوع برخوردها مناسب نیست».

رئیس کارگروه اجتماعات اضافه کرد: «خلأ این موضوع محسوس است و مدت‌ها اصرار کردیم دولت دراین‌باره لایحه بدهد، اما متأسفانه این کار را انجام نداد تا مجلس طرحی را آماده کرد. البته پیش از این در دولت آقای روحانی آیین‌نامه‌ای همچنین در پاسخ به اینکه آیا دولت همچنان مُصر بر مجوزمحور بودن تجمعات و تکرار این دور باطل است؟ بیان کرد: «بله، با وجودی که این امر مغایر با قانون اساسی است و هیچ قیدی برای شکل‌گیری تجمعات را نمی‌توانیم بپذیریم، دولت همچنان به این امر اصرار دارد. درحالی‌که اگر به مذاکرات مجلس مؤسسان هم رجوع کنید، جایی که صحبت از آزادی تجمعات می‌شود، شهید بهشتی در پاسخ به معترضان می‌گوید انقلاب اسلامی محصول اجتماعات است و این سبب پایداری کشور و مصونیت کشور در برابر دسیسه‌ها می‌شود و باید این اصل را بپذیریم».

او ادامه داد: «به نظر می‌رسد شهید بهشتی با تفکر و آگاهی به این موضوع پافشاری می‌کند و اصل ۲۷ قانون اساسی که یک اصل مترقی است، به تصویب هیئت مؤسسان می‌رسد».

بیگی همچنین در پاسخ به اینکه «طبق اصل ۲۶ قانون اساسی دولت نمی‌تواند بر مجوزمحور بودن تجمعات اصرار کند»، این‌طور گفت: «این ملاحظه‌ای است که دستگاه‌های امنیتی نسبت به موضوع دارند که البته در مذاکرات کمیسیون و کارگروهی که من آن را اداره می‌کردم، توانسته بودیم دستگاه‌های امنیتی را هم مجاب کنیم که این مسئله را بپذیرند؛ ضمن اینکه در طرح این اختیار را داده‌ایم که مقام سیاسی به‌عنوان بخشدار یا فرماندار با استناد به دلایل متقن، هنگامی که به او اطلاع داده می‌شود ۷۲ ساعت آینده قصد برگزاری تجمعی اعتراضی را دارند، اگر اطمینان دارد که این تجمع مخل اسلام یا مسلحانه است، می‌تواند مانع از برگزاری آن شود».

رئیس کارگروه اجتماعات البته این را هم اضافه کرد که «اما برای برگزارکنندگان این تجمع این حق دیده شده که در یک دادگاه استیناف حضور پیدا کنند و نسبت به ممانعت مقام سیاسی اعم از بخشدار یا فرماندار اعتراض کنند و آن دادگاه استیناف هم تا یک هفته باید به این موضوع رسیدگی کند. اگر دلایل مقام سیاسی را موجه ندانند، ابلاغ می‌کند که این تجمع می‌تواند برگزار شود و برای آن مقام سیاسی هم که مانع از برگزاری تجمع شده است، مجازاتی منظور می‌شود».

بیگی درباره اینکه بالاخره «طرح یا لایحه» مدنظر مجلس است؟ بیان کرد: «ما حاضریم لایحه دولت بیاید و موضوعاتی که ما از آن غفلت کرده‌ایم، بیشتر بررسی شود. ضمن اینکه در همه موادی که در کارگروه به آن توجه شده است، نمایندگان دولت اعم از نماینده وزارت کشور و نمایندگان حقوقی دفتر به تصویب رسید که در آن نقاطی را به‌عنوان مناطق مجاز برای شکل‌گیری اجتماعات با اخذ مجوز مشخص کردند، اما دیوان عدالت آن را به سبب اینکه موضوع مجوزمحور بود و حقی را مشروط به تحصیل مجوز کرده بود، ابطال کرد».

عضو کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور تصریح کرد: «اکنون راهی که دولت سیزدهم می‌رود، همان راه ابطال‌شده دولت آقای روحانی است که عملا اجتماعات را منوط به اخذ مجوز می‌کند؛ اما از آنجایی که با ابطال دیوان عدالت مواجه شده، نتیجه آن از هم‌اکنون مشخص است».

بیگی با اشاره به اهمیت موضوع گفت: «به‌عنوان رئیس کارگروه اجتماعات، با نشست و برخاست‌های فراوان با استادان و نخبگان و خانه احزاب و خانه مطبوعات این طرح را توانستیم به مرحله‌ای برسانیم که قابلیت ارجاع به صحن را دارد. البته همه ملاحظه ما این بود که مبادا با طرح تجمعات به نحوی برخورد شود که در جامعه تصور شود این طرح دنباله همان طرح صیانت مجلس است و قصد محدودکردن آزادی‌ها و حقوق شهروندی را دارد. به همین دلیل در دانشگاه‌ها حاضر شدیم و با دانشجویان و استادان گفت‌وگو کردیم. بنابراین طرح آن تحت عنوان میزگردهای تخصصی در دانشگاه‌ها و صداوسیما می‌تواند شرایط را برای بهتر عرضه‌شدن این طرح فراهم و نواقص احتمالی آن را برطرف کند».

رئیس کارگروه اجتماعات در پاسخ به اینکه در حال حاضر طرح مجلس مبنا قرار می‌گیرد یا لایحه دولت؟ این‌طور توضیح داد: «طبق سفارشی که رهبری در دیدار با نمایندگان داشتند و فرمودند بهتر است مصوبات مجلس لایحه‌محور باشد، ملاحظه این‌چنینی در مجلس پیش آمد، اما هنوز لایحه دولت به مجلس نیامده و در حد حرف است؛ درصورتی‌که طرح ما در مواد پایانی است و کارهای کارشناسی زیادی روی آن انجام شده است».

نماینده دو دوره مردم تبریز در مجلس تصریح کرد: «البته در حال حاضر اولویت‌های دیگری مثل انتخابات بخش درخور توجهی از وقت کمیسیون شوراها را به بحث اصلاح قانون انتخابات اختصاص داده است و دوستان مصمم هستند این قانون هرچه سریع‌تر از صحن مجلس بگذرد و به شورای نگهبان ارسال شود تا برای انتخابات پیش‌رو ملاک قانون باشد. به‌همین‌دلیل طرح تجمعات آزاد درحال‌حاضر از اولویت فعلی کمیسیون شوراها خارج شده است».

عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراهای مجلس رئیس‌جمهور همه حضور داشتند و کارگروه کمیسیون شوراها توانست کار را تا این مرحله پیش ببرد و آنها در جریان امر هستند. بااین‌حال، اختلاف ما با دولت این است که آنها بر مجوزمحور بودن تجمعات اصرار دارند و در جریان تصویب کارگروه هم بر این امر تأکید داشتند؛ اما کارگروه بر اساس صراحت اصل ۲۷ قانون اساسی این موضوع را نپذیرفت».

این عضو کمیسیون امور داخلی کشور و شوراها در توضیح سرنوشت این اصل قانونی مبنی بر برگزاری تجمعات اظهار کرد: «طرح مجلس مبنی بر اطلاع‌محور بودن تجمعات و سازوکاری که برای آن پیش‌بینی شده است، باید به صحن علنی مجلس بیاید. اگر غیر از این باشد، مثل قبل، هیچ تجمعی نمی‌تواند از دولت مجوز بگیرد؛ پس این حق همچنان رعایت نمی‌شود. پس از آنجایی که بخش درخور توجهی از طرح مجلس در کمیسیون بررسی شده و در مواد پایانی آن هستیم و به دلیل اولویت اصلاح قانون انتخابات، فعلا از سرعت بررسی آن کم شده است، در مقایسه با لایحه دولت که هنوز حتی به مجلس ارائه نشده است، اولویت دارد و پس از نهایی‌شدن در کمیسیون برای رأی‌گیری به صحن مجلس می‌آید».

رئیس کارگروه اجتماعات همچنین اظهار امیدواری کرد: «از آنجایی که یک سال است روی این طرح کار می‌کنم، امیدوارم کاری نکنند بلایی که بر سر طرح صیانت آوردند، بر سر طرح تجمعات هم بیاید؛ یعنی آن را به حدی دستکاری کنند که برای جامعه این‌طور تداعی شود که این طرح تجمعات هم در راستای طرح صیانت و برای محدودکردن حقوق شهروندی ملت تهیه شده است».

این‌طور که به نظر می‌رسد، اصل ۲۷ قانون اساسی اگرچه یک اصل مترقی قانونی است، اما تا زمانی که نگاه غیراجتماعی بر موضوعات اجتماعی و سیاسی سایه افکنده است، قابلیت اجرائی‌شدن را ندارد؛ مگر اینکه مجلسی‌ها با نگاهی کارشناسانه بتوانند دولت را متقاعد کنند که تجمعات آزاد در چارچوب اصل ۲۷، ضامن امنیت کشور است و برای جلوگیری از به آشوب کشیده‌شدن در مواقعی که بخشی از بدنه جامعه نسبت به موضوعی انتقاد و اعتراض دارد، باید محلی برای تخلیه این هیجان یا اعتراض وجود داشته باشد؛ پس بهتر است مکان‌های مناسب تجمعات با حفظ امنیت آن از سوی نیروهای پلیس در نظر گرفته شود تا معترضان صرفا با اطلاع از برگزاری این تجمع بتوانند صدای اعتراض‌شان را به گوش مسئولان امر برسانند.

برگزاری جلسه برای اعتماد به گزینه دولت برای وزارت کشاورزی

روزی که روستازاده بودن مهم‌تر از برنامه داشتن بود

جلسه بررسی صلاحیت گزینه پیشنهادی دولت برای تصدی وزارت جهاد کشاورزی صبح دیروز با حضور نمایندگان مجلس شورای اسلامی برگزار شد. در ابتدای این جلسه علیرضا نظری سخنگوی کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس شورای از موافقت این کمیسیون با برنامه‌های محمدعلی نیکبخت برای تصدی وزارت جهاد کشاورزی خبر داد تا روند رسیدگی به صلاحیت او با گمانه‌زنی همراهی بهارستان با پاستور برگزار شود. این در حالی بود که مخالفان گزینه رئیسی برای این سمت از نبود برنامه‌ای جامع برای امنیت غذایی گله‌مند بودند و موافقان بر روستازاده‌بودن نیکبخت تأکید داشتند.

موافقان و مخالفان نیکبخت چه گفتند؟

مهدی عیسی‌زاده در جلسه دیروز مجلس شورای اسلامی و در جریان بررسی صلاحیت محمدعلی نیکبخت به عنوان وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی، در مخالفت با برنامه‌های محمدعلی نیکبخت گفت: ما امروز برای بزرگ‌ترین نهادی که در سفره مردم تأثیر می‌گذارد تصمیم‌گیری می‌کنیم. آقای نیکبخت برای آبرسانی به مزارع چه اقداماتی قرار است انجام دهید؟ سؤال بنده این است که برای مواجهه با خشک‌سالی چه مواردی در برنامه شما پیش‌بینی شده است؟ او در ادامه اظهار کرد: قیمت خرید تضمینی گندم اکنون پایین است و برای افزایش نرخ آن و تشویق کشاورزان چه برنامه‌ای دارید؟ از سوی دیگر برنامه شما برای توسعه آبیاری نوین چیست؟ تحقیقات کشاورزی در کشور ما چهاربعدی نیست، انتظار مجلس شورای اسلامی این است که دانش‌بنیان در عرصه کشاورزی وارد شود. مردم باید از محصولات باکیفیت بهره‌مند شوند. نایب‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: در بحث کودهای شیمیایی که اکنون در این زمینه کمبود داریم در برنامه شما موردی گنجانده نشده است. برای خودکفایی در تولید گوشت چه برنامه‌ای دارید؟ ما اکنون از ۲۳ کشور گوشت وارد می‌کنیم.

در ادامه سیدسلمان ذاکر، نماینده مردم ارومیه در مجلس شورای اسلامی، در مخالفت با برنامه‌های وی گفت: ایشان دارای ویژگی‌های خوب مدیریتی و فرزند جهاد کشاورزی است و درواقع مدیر برون‌رفت از چالش‌ها و مشکلات است، اما در برنامه‌های ایشان به چالش خردشدن زمین‌های کشاورزی توجهی نشده است. نماینده مردم ارومیه در مجلس یازدهم ادامه داد: آیا شما می‌خواهید در مقابل تقسیمات اموال مردم مقاومت کنید؟ کاشت تولیدات کشاورزی در استان‌ها متفاوت است، آیا سیاست شما مانند سیاست‌های وزرای قبل است؟ در این رابطه باید ارتقای سطح معیشت و درآمد عشایر و روستاییان و کشاورزان و همچنین تأمین زیرساخت‌های مناسب تولید و جلوگیری از خردشدن زمین‌های کشاورزی مدنظر قرار می‌گرفت. وی افزود: نباید با کشاورزان مبارزه کرد، زمین‌های مسطح و خدادادی مردم به برخی صاحبان کارخانه‌ها واگذار شده، کاشت دیم به یک فرهنگ تبدیل شده است و تقویت کاشت نهاده‌های دامی و گندم در برنامه‌های وزیر پیشنهادی وجود ندارد و در حال حاضر با مشکل کمبود آرد و نان مواجهیم. او خاطرنشان کرد: ۴۰ همت بدهی محصول گندم کشاورزان هنوز پرداخت نشده است و این موضوع متأسفانه در برنامه هفتم توسعه دیده نشده است. شما تأکید داشتید که می‌خواهید کشاورزی را مردمی‌سازی کنید، اما متأسفانه به پرداخت مطالبات کشاورزان و همچنین مشکلات آنها توجهی نشده و همچنین آبیاری قطره‌ای نیز مدنظر قرار نگرفته است.

علیرضا پاک‌فطرت هم به عنوان مخالف اظهار کرد: موضوع امنیت غذایی و تولید محصولات کشاورزی در دنیا موضوع مهمی است و باید امنیت غذایی به بهترین شکل تأمین شود. سؤال این است که وزیر جهاد کشاورزی چطور می‌خواهد در این عرصه تحول ایجاد کند؟ وی با اشاره به تأکیدات مقام معظم رهبری مبنی بر اینکه باید مدیران تحول ایجاد کنند، تصریح کرد: آقای نیکبخت شما چه نقاط ضعفی را در وزارت جهاد کشاورزی می‌بینید و چطور می‌خواهید آن را رفع کنید؟ پاک‌فطرت ادامه داد: قرار بود تا پایان برنامه ششم توسعه بیش از ۲۵ درصد اقتصاد از بخش تعاونی باشد که الان چهار درصد است. شما در تعاون روستایی وزارتخانه بودید، اکنون چه برنامه‌ای برای تقویت تعاونی روستایی دارید؟ همچنین برنامه شما برای ایجاد رضایتمندی کشاورزان و دامداران چیست؟

او با بیان اینکه قول می‌دهید امنیت غذایی برای کشور تأمین شود، اظهار کرد: برنامه شما برای حفظ جنگل‌ها چیست؟ بیش از دو میلیون هکتار جنگل عمدتا بلوط در جنوب کشور وجود دارد که در حال ازبین‌رفتن است، در این صورت استان‌های جنوبی غیرقابل زندگی می‌شود. چه برنامه‌ای برای حراست از جنگل‌ها دارید؟ این نماینده مجلس شورای اسلامی در پایان با بیان اینکه ۸۰ درصد آب در بخش کشاورزی مصرف می‌شود، گفت: شما چطور می‌خواهید از این موضوع جلوگیری کنید؟ همچنین برنامه شما برای تولید محصول ارزان‌تر و عرضه آن به مردم چیست؟ قدرت‌الله حمزه‌شلمزاری هم در موافقت با برنامه‌های وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی گفت: یکی از ویژگی‌های مهم وزیر پیشنهادی این است که خود روستازاده است و فعالیت خود را در عرصه مدیریتی از محروم‌ترین نقاط کشور آغاز کرده و به صورت پلکانی بالا آمده است. همچنین به شهادت کارشناسان و افرادی که با او کار کرده‌اند، شخص موفقی در پست‌های مختلف بوده و از بدنه جهاد کشاورزی است. نماینده مردم اردل، فارسان، کیار، کوهرنگ و دهستان دستگرد در مجلس شورای اسلامی در ادامه به برخی از ویژگی‌های محمدعلی نیکبخت اشاره کرد و گفت: احیای مدیریت جهادی در وزارتخانه و مبارزه با فساد به‌ویژه در بحث کاربری اراضی ازجمله برنامه‌های او است. همچنین اصلاح و یکپارچه‌سازی ساختار کشاورزی و اجرای وظایف وزارتخانه در امور روستایی و بهبود وضعیت عشایر را باید به برنامه‌های ایشان افزود. او ادامه داد: استفاده از ظرفیت عظیم دانشگاه‌ها در حوزه تحقیقات و آموزش و حذف موازی‌کاری‌ها در قالب نظام نوآوری کشاورزی و توجه جدی به گسترش صنایع تبدیلی و تکمیلی از دیگر برنامه‌های وزیر پیشنهادی وزارتخانه جهاد کشاورزی است. در ادامه علی‌اکبر بسطامی در موافقت با وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی گفت: نیکبخت مرد روزهای سخت نظام جمهوری اسلامی ایران است، مردی است که در کنار هم‌رزمان خود به دنبال ترویج گفتمان خدمت بی‌منت به مردم بوده است و دارای شخصیتی انقلابی و ولایت‌مدار است. از سوی دیگر نیکبخت تجربه کافی در سطوح مختلف را دارد و مانند سربازی است که به درجه سرداری می‌رسد. نیکبخت یار غار صاحبان اصلی انقلاب است. وی در ادامه ضمن تشکر از دولت برای معرفی محمدعلی نیکبخت به عنوان وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی بیان کرد: مخالفان وی دغدغه‌مند بوده وگرنه مخالفتی با ایشان نداشتند. مقام معظم رهبری فرمودند مهم‌ترین وظیفه مجلس یازدهم توجه به اقشار آسیب‌پذیر و معیشت محرومان است. امروز مهم‌ترین مشکل مردم تأمین کالاهای اساسی است که ان‌شاءالله با دست توانمند و جهادگر آقای نیکبخت این دغدغه مردم مرتفع می‌شود.

اما در ادامه جلسه دیروز مهرداد ویس‌کرمی در مخالفت با انتخاب نیکبخت به عنوان وزیر، گفت: چرا دولت محترم آقای رئیسی در یافتن افراد این همه کند کار می‌کند و گویا گاهی از روی ناچاری در آخرین روزها وزرای پیشنهادی را معرفی می‌کند. نماینده مردم خرم‌آباد و چگنی در مجلس شورای اسلامی ادامه داد: کسی مانند آقای مهندس نیکبخت لااقل یک سال است معاون وزیر و سال‌ها است که در جهاد کشاورزی مشغول به خدمت است و به راستی علل و عوامل این کندی انتخاب به کجا برمی‌گردد؟ او تصریح کرد: جناب آقای مهندس نیکبخت دارای مدرک کارشناسی مدیریت، ارشد اقتصاد کشاورزی و در حال تحصیل در مقطع دکترا هستند؛ یعنی دانشجوی دکترا هستند، سؤالی که ذهن بنده را به خود مشغول می‌کند این است آیا می‌توان تحصیلات ایشان را برای وزارت جهاد کشاورزی متناسب ارزیابی کرد؟ آیا از میان این همه استادان و محققان و نخبگان دانشگاهی کسی پیدا نشد که دولت محترم از میان آنان انتخاب کند. ویس‌کرمی خاطرنشان کرد: خدمت در مناطق محروم یک توفیق الهی است و پیشبرد امور اجرائی هم یک موفقیت محسوب می‌شود، اما به همان نسبت توقف در یک منطقه محروم می‌تواند یک مدیر را از علم نوین کشاورزی دور کند و به یک نیروی اجرائی عملیاتی تبدیل کند؛ درحالی‌که وزیر کسی است که باید برای نجات و هدایت و ارتقای یک وزارت صاحب ایده باشد، سپس برای پیاده‌کردن ایده‌های خود از معاونان و مدیران چینش و انتخاب کند. او افزود: آشنانبودن با علوم نوین کشاورزی و نداشتن ایده در حد کشاورزی نوین بنده را نسبت به توانایی ایشان به عنوان یک وزیر خلاق، نوآور و تحول‌آفرین دچار تردید می‌کند. شاید معاونت اجرائی ایشان در وزارت تناسب بیشتری با تحصیلات و سابقه کاری ایشان داشته باشد. این نماینده مردم در مجلس یازدهم تأکید کرد: اگر بنا بر این است که یک نفر یک صاحب سبک و مکتب و ایده در کشاورزی نباشد و به عنوان وزیر انتخاب شود و معاون تخصصی به او خط بدهد، پس این همه تعلل در معرفی وزیر پیشنهادی چه معنایی دارد؟ به گمان بنده انتخاب ایشان بر اساس نوستالژی جهاد سازندگی صورت گرفته است و وزیر قبلی جهاد کشاورزی هم با همین ایده انتخاب شد و این تجربه نامطمئن در مورد وزیر پیشنهادی جدید در حال تکرار است.

او افزود: واقعا تصور یک وزیر که تحصیلات کلاسیک از هیچ‌کدام از رشته‌های وزارت عریض و طویل از قبیل کشاورزی، دامپروری، دامپزشکی، صنایع تبدیلی، آب و محیط زیست و منابع طبیعی ندارد و تحصیلات ایشان در علوم انسانی است، چیست؟ و از ایشان انتظار چه تحولی در وزارت جهاد کشاورزی می‌رود؟

در مقابل مجتبی یوسفی در موافقت با صلاحیت و برنامه‌های وزیر پیشنهادی جهاد کشاورزی گفت: آقای نیکبخت فردی است که از سال ۶۲ وارد جهاد سازندگی شده و از یک استان ولایتمدار همچون سیستان‌وبلوچستان فعالیت خود را آغاز کرده است؛ لذا این افتخاری است که ان‌شاءالله به فرمایش مقام معظم رهبری هرگاه هر مدیریتی با الگوی جهادی پیش رفت، بهره‌وری آن برای مردم بیشتر بوده است و هرجا از این تفکر فاصله گرفتیم، دچار مشکلاتی شده‌ایم. نماینده مردم اهواز، باوی، حمیدیه و کارون در مجلس شورای اسلامی افزود: آقای نیکبخت ۳۵ سال در جهاد کشاورزی به عنوان کارشناس، پله به پله فعالیت خود را آغاز کرده و با سفارش این و آن ارتقا پیدا نکرده است. وی با بیان اینکه اراضی کشور در بخش کشاورزی ۱۸ میلیون هکتار است، تأکید کرد: تنها هشت میلیون از این ۱۸ میلیون هکتار زیر کشت می‌رود، یعنی دو میلیون کشت آبی و شش میلیون کشت دیم داریم؛ بنابراین این قابلیت وجود دارد که سهم بخش کشاورزی را که در حال حاضر در تولید ناخالص ما کمتر از پنج درصد است، به هشت تا ۱۰ درصد افزایش دهیم.

محمدجواد عسکری هم در موافقت با برنامه‌های نیکبخت گفت: کشاورزی محور توسعه و امنیت غذایی و یکی از مباحث جدی جوامع بشری است؛ این بخش دارای چهار و نیم میلیون بهره‌بردار است و ۲۵ درصد به اقتصاد ملی کشور کمک می‌کند و با کمترین سرمایه‌گذاری سه برابر صنعت بازدهی دارد و ۳۵ درصد اشتغال را به خود اختصاص داده است؛ بنابراین باید کسی آن را اداره کند که تلفیقی از دانش آکادمی و اجرا داشته باشد و در حوزه‌های تحقیقاتی و پژوهشی حرفی برای گفتن داشته باشد.

در نهایت محمدعلی نیکبخت در دفاع از برنامه‌های خود برای تصدی وزارتخانه جهاد کشاورزی، به بیان توضیحاتی پرداخت و در ادامه رأی‌گیری نمایندگان مجلس شورای اسلامی آغاز شد و نمایندگان به نیکبخت برای سکانداری وزارت جهادکشاورزی اعتماد کردند. بر همین اساس از میان ۲۴۸ رأی کل نمایندگان، با ۱۹۸ رأی موافق، ۴۰ رأی مخالف، ۱۰ رأی ممتنع و صفر رأی باطله اعتماد نمایندگان مجلس به وزیر پیشنهادی رئیس‌جمهور برای وزارتخانه جهاد کشاورزی جلب و محمدعلی نیکبخت وزیر جهاد کشاورزی شد.